

Пословање привреде у 2022. години

У условима заоштравања међународних политичких и економских односа праћених растућим инфлаторним притисцима и високим ценама енергената, привреда Републике Србије је током 2022. године наставила тенденцију раста, иако по нижој стопи од пројектоване. Привредна друштва су на укупном нивоу пословала позитивно, уз увећање финансијских капацитета и броја запослених, али и уз нешто већи ниво задужености и кумулирани губитак.

Повећани обим пословне активности реализовало је 108.856 привредних друштава која су ангажовала 1.281.412 радника односно 5.375 више у односу на претходну годину. Укупни приходи су остварени у износу од 17.772.856 милиона динара, уз годишњи раст од 19,2%, док су укупни расходи расли нешто спорје (18,8%) и достигли 16.721.985 милиона динара.

Привреда је у 2022. години пословала профитабилно, са укупним добитком од 864.190 милиона динара, чији је годишњи раст 26,3%. При томе, нето добитак је реализован у укупном износу од 1.239.001 милион динара, већем за 28,3%, док је нето губитак забележен на нивоу од 374.812 милиона динара и повећан је за трећину у односу на претходну годину.

Посматрано са аспекта појединих сектора, осим једног, сви сектори су пословали профитабилно и то претежно услед пораста позитивног резултата из пословних активности. Највећи укупан добитак остварила су друштва у секторима: G-Трговина на велико и мало... (214.917 милиона динара), С-Прерађивачка индустрија (197.205 милиона динара), В-Рударство (196.775 милиона динара), F-Грађевинарство (80.765 милиона динара) и J-Информисање и комуникације (55.297 милиона динара). Негативан нето резултат забележио је једино сектор D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (42.645 милиона динара).

Сви сегменти привредних друштава гледано према величини пословали су позитивно, с тим да су велика привредна друштва остварила 52,7% укупног добитка привреде (455.791 милион динара), а затим следе средња привредна друштва (196.731 милион динара), мала (168.824 милиона динара) и микро друштва (42.843 милиона динара).

Јавна предузећа су у 2022. години наставила да послују с губитком исказавши негативан нето резултат у износу од 74.773 милиона динара, док је код привредних друштава у стечају и ликвидацији негативан нето резултат износио 6.726 милиона динара.

Привредна друштва у посматраном периоду бележе раст финансијских капацитета, који је био праћен увећањем кумулираног губитка и нешто слабијим финансијским положајем.

Пословна имовина је на крају 2022. године вредела 21.343.651 милион динара односно 10,6% више на годишњем нивоу, а капитал је у истом периоду повећан за 8,8%, на 9.653.748 милиона динара. Истовремено, укупне обавезе су порасле за 11,1% и износе 13.320.819 милиона динара, док су сопствени извори финансирања увећани за 9,6%, на 7.974.938 милиона динара. Услед наведених кретања, настављено је финансирање привредних друштава претежно из позајмљених извора, при чему је ратио сопственог капитала нешто опао – са 37,8% на 37,4%, а степен укупне задужености је повећан – са 1,65 на 1,67.

Преко петине укупних капацитета привреде ангажовано је у сектору С-Прерађивачка индустрија (4.629.372 милиона динара пословне имовине и 2.157.503 милиона динара капитала). Истовремено, тај сектор се највише финансирао задуживањем, те његове укупне обавезе чине 22,2% обавеза привреде (2.951.003 милиона динара), док с друге стране бележи и највредније сопствене изворе

финансирања (1.654.202 милиона динара или 20,7%), при чему је степен укупне задужености смањен (са 2,02 на 1,78). Значајни финансијски капацитети упослени су у секторима G-Трговина на велико и мало... (3.490.398 милиона динара пословне имовине и 1.426.553 милиона динара капитала) и F-Грађевинарство (2.784.701 милион динара пословне имовине и 1.050.423 милиона динара капитала), у којима је услед бржег раста сопствених извора финансирања од укупних обавеза, степен укупне задужености нешто опао (са 2,19 на 2,11 односно са 2,31 на 2,16). Према вредности финансијских ресурса истиче се и сектор D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (2.272.780 милиона динара пословне имовине и 1.136.517 милиона динара капитала), који се током 2022. године интензивно задуживао, што је условило пораст степена укупне задужености (са 0,85 на 1,15). Раст финансијских капацитета био је најинтензивнији у сектору В-Рударство, који је пословну имовину увећао за 27,3% (1.028.599 милиона динара), а капитал за 41,2% (621.548 милиона динара). Он уједно бележи и најизраженији раст сопствених извора финансирања (41,4%), који је праћен спорим растом укупних обавеза (11,7%), па се издваја као један од најмање задужених сектора, при чему је степен укупне задужености опао (са 0,91 на 0,72).

Посматрано према величини, готово половину финансијских капацитета привреде ангажовали су велики системи (10.262.164 милиона динара пословне имовине и 4.983.126 милиона динара капитала). Овај сегмент привредних друштава користио је две петине позајмљених извора финансирања укупне привреде, при чему је степен укупне задужености повећан (са 0,97 на 1,09). Микро друштва су наставила да пословање финансирају превасходно задуживањем и да кумулирају губитак који је превазилазио вредност капитала.

Значајним финансијским капацитетима располагала су јавна предузећа (пословном имовином од 2.941.148 милиона динара и капиталом од 1.639.777 милиона динара), код којих је степен укупне задужености порастао (са 0,64 на 0,86).

Привредна друштва су на крају 2022. године исказала за 4,3% већи укупан губитак, у износу од 3.906.549 милиона динара, од чега је 1.630.916 милиона динара губитак изнад висине капитала. Имајући у виду да је капитал привредних друштава интензивније растао, стопа изгубљеног капитала је опала са 34,0% на 32,9%.

Преко четвртине укупног губитка привреде кумулирао је сектор С-Прерађивачка индустрија (1.059.952 милиона динара), а према његовој вредности истичу се и сектори G-Трговина на велико и мало... (532.913 милиона динара) и D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (443.813 милиона динара). Највећи раст губитка (2,3 пута) забележио је сектор М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности, који се последично издваја и са највишом стопом изгубљеног капитала (76,3%).

Нешто мање од половине укупног губитка привреде генерисала су микро привредна друштва (1.875.927 милиона динара), те је код њих и стопа изгубљеног капитала наставила тенденцију раста и достигла 107,9%. Висок губитак кумулирали су велики системи (1.099.724 милиона динара), али су истовремено забележили и најнижу стопу изгубљеног капитала (18,3%).

Јавна предузећа су исказала укупан губитак од 578.999 милиона динара (60.833 милиона динара од тог износа чини губитак изнад висине капитала), док су привредна друштва у стечају и ликвидацији кумулирала преко трећине губитка привреде у износу од 1.336.884 милиона динара (губитак изнад вредности капитала износи 1.025.061 милион динара).

Привредна друштва су у 2022. години успела да успоставе дугорочну финансијску равнотежу и исказу позитиван нето обртни капитал од 56.323 милиона динара. При томе, за покриће залиха недостајало им је 3.173.234 милиона динара дугорочног капитала или 16,4% више у односу на

претходну годину. Проблем очувања ликвидности је и даље присутан на шта указују и незнатни пораст општег ратца ликвидности на 1,01 (1,00 претходне године) и ратцо текуће ликвидности, који је задржан на прошлогодишњем нивоу од 0,65.

Највећи позитиван нето обртни капитал исказао је сектор G-Трговина на велико и мало... , у коме износи 489.999 милиона динара, а затим сектор C-Прерађивачка индустрија, који је удвостручио његову вредност на 182.549 милиона динара. Овим секторима је за потпуно финансирање залиха дугорочним капиталом недостајало 492.781 милион динара односно 832.308 милиона динара. Најинтензивнији раст позитивног нето обртног капитала (2,7 пута) забележио је сектор В-Рударство, до износа од 119.173 милиона динара, при чему је он поред сталне имовине и залиха, дугорочним капиталом финансирао и део обртне имовине у вредности од 15.846 милиона динара. Највише негативног нето обртног капитала исказано је у сектору D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, и то 266.349 милиона динара, док значајно увећан негативан нето обртни капитал бележи сектор М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности, са износом од 217.609 милиона динара. Тим секторима је за покриће сталне имовине и залиха у целини било неопходно још 413.084 милиона динара односно 286.801 милион динара дугорочног капитала.

Посматрано према величини, мала привредна друштва су приказала највећу вредност позитивног нето обртног капитала од 535.275 милиона динара, док им је за финансирање залиха недостајало 250.257 милиона динара дугорочног капитала. Као и претходне године, само су микро привредна друштва пословала са нарушеном финансијском равнотежом и исказала негативан нето обртни капитал од 929.310 милиона динара, па им је за оптимално финансирање сталне имовине и залиха недостајало 1.442.629 милиона динара дугорочних извора.

Код јавних предузећа негативног нето обртни капитал износи 335.940 милиона динара, а за покриће целокупне сталне имовине и залиха недостајало им је 499.703 милиона динара дугорочног капитала. Увећање негативног нето обртног капитала, на износ од 939.622 милиона динара, забележено је и код привредних друштава у стечају и ликвидацији, којима је за финансирање сталне имовине и залиха недостајало 1.006.533 милиона динара дугорочних извора или трећина потребног износа на нивоу целе привреде.